

Projekt ma dwa zasadnicze cele. Pierwszym, szczegółowym, jest analiza działalności fundacyjnej Jana Bonawentury Krasińskiego (1639–1717) oraz odpowiedź na pytanie, czy był to świadomie prowadzony mecenat, czy wyłącznie ostentacja pozycji społecznej. W kręgu Krasińskiego – referendarza koronnego, wojewody płockiego, starosty warszawskiego – powstały jedne z najciekawszych dzieł architektury i sztuki dojrzałego baroku w Rzeczypospolitej. Wymienić należy przede wszystkim jego warszawski pałac (proj. Tilman van Gameren, część dekoracji Andreas Schlüter), który stanowi jedno z ważniejszych osiągnięć architektury w Rzeczypospolitej końca XVII w., a także Węgrów – prywatne miasto Krasińskiego, w którym skupiała się duża część jego inicjatyw artystycznych.

Celem drugim, ogólniejszym, jest osadzenie inicjatyw artystycznych Krasińskiego w ramach sieci podobnych przedsięwzięć w Europie Środkowej, a w konsekwencji – krytyczny namysł nad takimi kategoriami jak region artystyczny, patronat i mecenat, a także nad relacją między modelem działalności fundatora a jego pozycją i uwarunkowaniami społeczno-politycznymi. Analizy samych zabytków, a także dotyczących ich źródeł pisanych mają doprowadzić do wskazania, czy Krasiński wyróżnia na tle innych fundatorów w Rzeczypospolitej oraz Europie końca XVII w. W Europie Środkowej ok. 1700 roku można wskazać grupę możnowładców pełniących istotne funkcje polityczne i prowadzących intensywną działalność mecenasowską, która jednak nie pozostawała związana z dziedziczną domeną czy funkcją w strukturach kościelnych. Za jej przedstawicieli uznać można: Eugeniusza Sabaudzkiego (1663–1736) i Franza Antona von Sporcka (1662–1738), których należy zestawić z fundatorami aktywnymi w Rzeczypospolitej tego czasu, jak np. Jan Wielopolski (1630–1688) i Kazimierz Jan Sapieha (1642–1720). W konsekwencji, główne pytania badawcze w projekcie dotyczą modeli prowadzenia działalności fundacyjnej w Europie Środkowej:

- Do jakiego stopnia działalność Krasińskiego jest reprezentatywna dla Rzeczypospolitej?
- Do jakiego stopnia jego sposób prowadzenia działalności na polu artystycznym tożsamy jest z modelem środkowoeuropejskim?

Odpowiedź na te pytania pozwoli wskazać:

- Do jakiego stopnia zasadne jest wydzielanie w nowożytnej Europie Środkowej dwóch modeli mecenatu – odrębnego dla Rzeczypospolitej i Rzeszy – a także, czy przykład Krasińskiego może posłużyć do zakwestionowania tej dychotomii.

W badaniach nad szczegółowymi aspektami działalności fundacyjnej Krasińskiego wykorzystane zostaną klasyczne narzędzia historii sztuki – analiza formalna oraz interpretacja programu ideowego. Użyte zostaną również badania kontekstualne i „gęsty opis” – próba usytuowania dzieła sztuki wśród rozmaitych czynników kulturotwórczych. Duża część zadań badawczych związana jest z kwerendą archiwalną i analizą źródeł pisanych.

Podstawę metodologiczną ogólniejszych refleksji nad modelami działalności fundacyjnej w Rzeczypospolitej i Cesarstwie, a także nad rolą miejsca w kształtowaniu nie tylko obrazu sztuki, ale również dyskursu o niej, stanowią koncepcja „geografii artystycznej” w ujęciu Thomasa DaCosty Kauffmana i „horyzontalna historia sztuki” zaproponowana przez Piotra Piotrowskiego.

Europa Środkowa, często traktowana jako jeden region historyczny i artystyczny, była w XVII w. wewnętrznie podzielona pod względem politycznym, gospodarczym i społecznym. Różnice między Rzeczpospolitą a Cesarstwem pośrednio wpłynęły również na sferę patronatu artystycznego. Potwierdzenie roboczej hipotezy, wedle której inicjatywy artystyczne Krasińskiego są bliższe modelowi praktykowanemu przez przedstawicieli niemieckiej *Hochadel* raczej niż przez członków magnackich rodzin w Polsce, otworzy nowe perspektywy nie tylko dla badań nad działalnością fundacyjną innych przedstawicieli możnej szlachty w Rzeczypospolitej, lecz także dla refleksji nad krajobrazem artystycznym nowożytnej Europy Środkowej.